

401
LE-T
2004

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN
GS. LÊ QUANG THIÊM

NGHIÊN CỨU ĐỐI CHIẾU CÁC NGÔN NGỮ

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRUNG TÂM THÔNG TIN THƯ VIỆN

VV-02/6955

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI

MỤC LỤC

	Trang
<i>Lời nói đầu</i>	9
<i>Phần một: DẪN LUẬN</i>	13
<i>Chương I Mở đầu</i> (Lược khảo tiến trình)	13
1. Sự xuất hiện	13
2. Thời kỳ đầu	14
3. Thời kỳ thứ hai	16
4. Thời kỳ thứ ba	17
5. Những biểu hiện gần đây	19
6. Nhân tố nội tại của sự phát triển	21
7. Các tác động qua lại	24
8. Triển vọng	25
<i>Chương II Những tiến bộ lý luận I</i> (Các phân giới chủ yếu)	27
1. Về đối tượng, nhiệm vụ, phạm vi nghiên cứu	27
2. Ngôn ngữ học so sánh - lịch sử	29
3. Ngôn ngữ học khu vực (ngữ vực học)	31
4. Loại hình học	33
5. Ngôn ngữ học đối chiếu	35
6. Nội dung thuật ngữ	36
7. Phạm vi, giới hạn nghiên cứu	42

Chương III	Những tiến đề lý luận II	48
	(Một số quan hệ quan trọng)	
1.	Quan hệ chủ yếu với loại hình học	48
2.	Quan hệ chủ yếu với ngôn ngữ học tâm lý	50
3.	Quan hệ với ngôn ngữ học xã hội	53
4.	Quan hệ với lý luận và thực tiễn dịch thuật	56
5.	Quan hệ với ngữ pháp tạo sinh	65
6.	Quan hệ với việc khắc phục lỗi trong khi học và sử dụng ngoại ngữ	67
Phần hai:	NGHIÊN CỨU ĐỐI CHIẾU NGŨ ÂM ÂM VỊ	71
Chương IV.	Đối chiếu nguyên âm Việt - Anh	71
1.	Đặt vấn đề	71
2.	Cơ sở đối chiếu ngữ âm âm vị, cơ quan cấu âm	72
3.	Cơ sở xác định nguyên âm về mặt ngữ âm học	75
4.	Cơ sở xác định các âm về mặt âm vị học	77
5.	Hình thang nguyên âm chuẩn	80
6.	Đối chiếu nguyên âm Việt - Anh: Số lượng và đặc điểm	82
7.	Miêu tả đối chiếu một số âm cụ thể	87
8.	Nguyên âm và chữ viết Việt - Anh	92
Chương V	Đối chiếu phụ âm Việt - Anh	95
1.	Mở đầu	95
2.	Cơ sở xác định phụ âm về mặt ngữ âm học	96
3.	Số lượng và các loại phụ âm trong tiếng Việt - Anh	99
4.	Miêu tả đối chiếu một số âm cụ thể Việt - Anh	103

5. Tương ứng phụ âm chữ viết trong tiếng Việt - Anh	105
Chương VI Đối chiếu âm tiết Việt - Anh	108
1. Đặt vấn đề	108
2. Âm tiết và vị trí của nó trong hai ngôn ngữ	108
3. Bản chất của âm tiết	109
4. Đặc điểm cấu trúc âm tiết Việt - Anh	114
5. Sự thể hiện các dạng âm tiết Việt - Anh theo lược đó	116
6. Âm tiết phụ âm	123
Chương VII Đối chiếu hiện tượng ngôn điệu Việt - Anh	125
1. Đặt vấn đề	125
2. Đối chiếu thanh điệu, trọng âm	125
3. Trọng âm	132
Phần ba: NGHIÊN CỨU ĐỐI CHIẾU HÌNH VỊ	135
Chương VIII Đối chiếu hình vị về mặt cấu tạo	135
1. Nhận xét mở đầu	135
2. Vị trí của hình vị trong các đơn vị ngôn ngữ	137
3. Đối sánh vài cách hiểu về hình vị	139
4. Đặc điểm của hình vị tiếng Việt	144
5. Cách hiểu rộng và hẹp về hình vị	149
6. Đặc điểm phân loại hình vị	150
7. "Hình vị từ pháp" và "hình vị cú pháp"	153
Chương IX Đối chiếu hình vị về mặt hoạt động	157
1. Đặt vấn đề	157
2. Các dạng tồn tại của hình vị	157

3. Các thuộc tính khác nhau của hình vị	161
4. Đặc điểm hoạt động	162
5. Đối chiếu biểu hiện nghĩa ngữ pháp và phạm trù ngữ pháp	168
6. Đặc điểm đơn nghĩa, đa nghĩa, đồng âm, đồng nghĩa hình vị	171
7. Tiểu kết	172
Phần bốn: NGHIÊN CỨU ĐỐI CHIẾU CÂU	173
Chương X Cơ sở, những bình diện đối chiếu câu	173
1. Vị trí của việc đối chiếu câu - lời	173
2. Một vài cơ sở làm chỗ dựa cho nghiên cứu đối chiếu câu - lời Việt - Anh	174
3. Sơ lược về một vài bình diện đối chiếu câu Việt - Anh	187
Chương XI Đối chiếu khuôn hình câu và thành phần câu Việt - Anh	198
1. Thành phần và khuôn hình câu	198
2. Đối chiếu thành phần câu Việt - Anh	205
Chương XII Đối chiếu câu nghi vấn và câu phủ định Việt - Anh	221
1. Câu hỏi và các loại câu hỏi Việt - Anh	221
2. Một số tương đồng và dị biệt câu hỏi Việt - Anh	229
3. Câu phủ định và các loại câu phủ định Việt - Anh	239
4. Đặc điểm câu phủ định Việt - Anh	240

Phần năm: NGHIÊN CỨU ĐỐI CHIẾU TỪ VÀ NGHĨA	253
Chương XIII Thủ nghiệm nghiên cứu đối chiếu từ vựng - ngữ nghĩa	253
1. Giới hạn khảo sát	253
2. Tài liệu nghiên cứu	255
3. Kết quả đối chiếu bình diện từ	255
4. Kết quả đối chiếu bình diện nghĩa	257
5. Kết luận sơ bộ	265
Chương XIV Đồng âm giữa các ngôn ngữ	267
1. Nhận xét chung	267
2. Các biểu hiện đồng âm giữa các ngôn ngữ	268
3. Các bình diện đồng âm	269
4. Các dạng thể hiện đồng âm từ	271
5. Đặc điểm của sự thể hiện đồng âm ở các ngôn ngữ	274
6. Đồng âm trong các ngôn ngữ có quan hệ xa - gần về ngữ hệ và loại hình	279
Chương XV Tương đồng ngữ nghĩa ở các ngôn ngữ	282
1. Nhận xét chung	282
2. Đơn vị tương ứng	283
3. Tương đương	287
4. Đồng nghĩa	292
5. Tương đồng và dị biệt	294
6. Một số dị biệt ngữ nghĩa khái quát	294
Chương XVI Đặc trưng hiện tượng đa nghĩa	302
1. Hiện tượng đa nghĩa, từ đa nghĩa	302
2. Một cách hiểu từ đa nghĩa	303
3. Một vài đặc điểm của từ đa nghĩa tiếng Việt	305

4. Đặc điểm bình diện nội dung đa nghĩa	309
5. Cơ cấu nghĩa đồng đại	311
6. Cơ cấu nghĩa lịch đại	315
7. Phân ly đa nghĩa thành từ đồng âm	317
8. Tôn ti các nghĩa trong từ đa nghĩa	319

Phần sáu: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU ĐỐI CHIẾU 321

Chương XVII Phương pháp, thủ pháp nghiên cứu đối chiếu
(Thay kết luận) 321

1. Nhận xét chung về vị trí, vai trò của phương pháp nghiên cứu	321
2. Phương pháp luận, phương pháp, thủ pháp	323
3. Phương pháp đối chiếu trong các phương pháp cơ bản của ngôn ngữ học	325
4. Một số đặc điểm chủ yếu của phương pháp đối chiếu	331
5. Một ví dụ minh họa thêm	344

TÀI LIỆU THAM KHẢO CHÍNH 353